

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 585/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžr 33/2013 z 9. decembra 2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia v 1. až 6. rade“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ [REDAKOVANÉ]“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžr 33/2013 z 9. decembra 2014 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Sťažovatelia v 1. až 6. rade splnomocnili sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na podanie sťažnosti „*plnou mocou*“ zo 4. februára 2015.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uvádzajú:

„Najvyšší súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Krajského súdu v Žiline č. 29 Sp/24/2013-18 z 21. 6. 2013..., ktorým sa potvrdilo rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Žiline č. ObPÚ-OPR 2013/00139/R z 26. 2. 2013..., ktorým sa nevyhovelo nášmu reštitučnému nároku.“

Sťažovatelia po rekapitulácii svojej argumentácie, ktorú prezentovali v konaní pred Okresným úradom Žilina (predtým Obvodný pozemkový úrad v Žiline, pozn.), v konaní pred Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) a v konaní pred najvyšším súdom, predkladajú vlastný výklad zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“) a vyjadrujú nesúhlas a nespokojnosť s právnym posúdením, ktoré aplikovali Okresný úrad Žilina a všeobecné sudy.

Sťažovatelia namietajú, že „[m]y sme však do konca r. 1992 neuplatnili reštitučný titul prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. o) Zákona a vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. m) Zákona, pretože o cit. reštitučných tituloch sme sa subjektívne dozvedeli až po r. 1992, teda po zákonnej lehote, zastávame názor, že Zákon sa vzťahuje aj na predmetnú pozemok.

Teda, my sme riadne a včas uplatnili reštitučný nárok na príslušnom pozemkovom úrade, v ktorom sme uplatnili tri reštitučné tituly, avšak dva z nich boli uplatnené po prvý krát až v r. 2004, a týmto najpodstatnejším faktom, dá sa povedať, sa najvyšší súd takmer vôbec nezaoberal!

V r. 1992 sme uplatnili len jeden reštitučný titul v zmysle ust. § 6 ods. 1 písm. m) zák. č. 229/91 Zb., teda vyvlastnenie za náhradu pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená.“

Na základe týchto skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálehom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd SR rozsudkom č. 4 Sžr/33/2013 z 9.12.2014 porušil základné právo sťažovateľov vr. 1) [REDAKOVANÉ], vr. 2) [REDAKOVANÉ], vr. 3) [REDAKOVANÉ], v r. 4) [REDAKOVANÉ], v r. 5) [REDAKOVANÉ], v r. 6) [REDAKOVANÉ] a v r. 7) [REDAKOVANÉ] vlastníť majetok garantované v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru, právo na súdnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, právo na spravodlivý súdny proces garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy garantované v čl. 13 Dohovoru a čl. 47 Charty základných práv EÚ.

2. Ústavný súd SR zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu SR č. 4 Sžr/33/2013 z 9. 12. 2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov v 1. až 6. rade

V súvislosti so sťažnosťou sťažovateľov v 1. až 6. rade, ktorí splnomocnili sťažovateľa [REDAKOVANÉ] aj v ich „*mene uplatniť sťažnosť na ústavnom súde*“, ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej sťažovatelia (fyzické alebo právnické osoby) môžu prostredníctvom sťažností podľa čl. 127 ústavy namietat' len porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ale nie aj porušenie základných práv a slobôd iných. Sťažnosti, v ktorých sťažovatelia nenamietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní odmieta ako podané osobami zjavne neoprávnenými (m. m. III. ÚS 41/00, I. ÚS 43/98, II. ÚS 128/95, II. ÚS 32/06).

Keďže sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podala za sťažovateľov v 1. - 6. rade nimi splnomocnená fyzická osoba, ktorá je síce aktívne legitimovaná na podanie sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia svojich základných práv a slobôd napadnutým

rozhodnutím, nie však práv a slobôd iných, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov v 1. až 6. rade podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú neoprávnenou osobou (obdobne pozri napr. II. ÚS 564/2011, IV. ÚS 5/2012, IV. ÚS 476/2013).

II.2 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa [REDACTED]

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 214/2010).

Sťažovateľ [REDACTED] namieta, že k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva podľa čl. 47 charty došlo tým, najvyšší súd sa jeho „najpodstatnejším faktom... takmer vôbec nezaoberal“, a napadnuté rozhodnutie považuje za arbitrárne a z právneho hľadiska neudržateľné.

Sťažovateľ [REDACTED] namieta, že najvyšší súd sa s jeho podstatnou argumentáciou v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne nevysporiadal, a tým porušil jeho práva.

Najvyšší súd napadnuté rozhodnutie v podstatnej časti odôvodnil takto:

«26. Základnou meritórnou odvolacou námietkou je konštatovanie navrhovateľa, že pre konanie o reštitučnom nároku uplatnenom dňa 27.08.2004 nie je prekážkou tá skutočnosť, že o požadovanom pozemku vzhľadom na totožné, resp. obdobné alebo vzájomne si odporujúce reštitučné tituly (vid' body č. 3 až 5) bolo už prostredníctvom rozhodnutia č. 2000/01424/OU-OPPLH-Úa dňa 23.08.2000 právoplatne rozhodnuté v predchádzajúcom reštitučnom konaní vedenom podľa zák. č. 229/1991 Zb.

Najvyšší súd sa s uvedenou námietkou vzhľadom na vyššie citovanú judikatúru a následne uvedené právne názory nestotožnil.

27. Je nepochybné, že nápravy krivd sa v reštitučných konaniach môžu domáhať iba osoby, ktoré preukážu, že tieto krivdy boli spôsobené alebo im alebo osobám, s ktorými ich

zák. č. 503/2003 Z. z. spája ako s oprávnenými osobami. Hlavným zámyslom zákonodarcu pre prijatie reštitučných majetkových zákonov bolo zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, následne dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia (viď preambula k zák. č. 229/1991 Zb. v spojitosti na účel sledovaný aj zákonom č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody). Tento zámysel zákonodarca vymedzil pre účely zák. č. 503/2003 Z. z. textom zakotveným v ust. § 1.

Podľa § 1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony.

Podľa § 2 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody právne akty prijaté v dobe uvedenej v § 1 sa zrušujú len vtedy, ak tak ustanovujú osobitné zákony.

Podľa § 1 zák. č. 503/2003 Z. z. tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu...

Z ustanovenia § 1 zák. č. 503/2003 Z. z. pre Najvyšší súd vyplýva obdobný záver, ako už uvádzal krajský súd, a to že tento zákon upravuje prinavrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa zák. č. 229/1991 Zb., poprípade neboli vydané podľa § 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, pričom v procese navrátenia musí byť preukázané, že ide o pozemky, ktoré tvoria alebo poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria v zmysle § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, alebo tvoria lesný pôdny fond v zmysle zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch.

Najvyšší súd hore uvedené ustanovenie a samotný účel zák. č. 503/2003 Z. z. s prihliadnutím na svoju doterajšiu (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ-o-KS 1/2005) a mu známu judikatúru interpretuje v tom duchu, že má oprávneným osobám, ktoré si z rôznych dôvodov svoj nárok na kompetentnom verejnom orgáne neuplatnili postupom podľa § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. v lehote určenej v ust. § 13 ods. 1 a 2 cit. zákona, umožniť uplatniť si nárok na vydanie nehnuteľnosti,

vlastníctvo ku ktorým prešlo na štát niektorým zo spôsobov taxatívne vymedzeným v § 3 zák. č. 503/2003 Z. z., a to v novo ustanovenej prekluzívnej lehote, ktorá začala plynúť od 01. 01. 2004 a skončí dňa 31. 12. 2004.

Práve sporná interpretácia predmetu zákona č. 503/2003 Z. z. opierajúca sa o výklad obsahu slovného spojenia „[vlastníctvo] ktoré nebolo vydané“ je zdrojom existujúcej rozdielnosti názorov medzi navrhovateľom a odporcom (s podporou krajského súdu). Navrhovateľ zotrváva na formálnom stanovisku k výkladu tohto slovného spojenia, t. j. že mu nebolo doručené rozhodnutie, ktoré by obsahovalo výrok o vydaní vlastníctva (t. j. dotknutej nehnuteľnosti), naopak odporca (s podporou krajského súdu) pristupuje k výkladu uvedeného pojmu z materiálneho hľadiska, t. j. kladie si otázku, či o žiadosti na vydanie vlastníctva už bolo rozhodované (t. j. bez ohľadu na pozitívny či negatívny výsledok konania)...

V prípade navrhovateľa a zúčastnených osôb je nesporné, a vyplýva to aj z napadnutého rozhodnutia odporcu (viď body č. 3 a 4), že si ako žiadatelia dňa 01.06.1992 na bývalom Pozemkovom úrade v Žiline uplatnili nárok na navrátenie vlastníctva k tej istej parc. č. 5032 z dôvodu uvedeného v § 6 ods. 1 písm. m) zák. č. 229/1991 Zb. (prechod pozemku na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená) s tým, že vyplatenú sumu za pozemky po dohode uhradí.

O dotknutom pozemku bolo následne Okresným úradom v Žiline rozhodnuté dňa 23. 08. 2000 pod č. 2000/01424/OU-OPPLH-Úa a jeho vecná správnosť bola potvrdená rozsudkom Krajského súdu v Žiline dňa 17. 08. 2001 pod sp. zn. 10 S/114/2000 s tým, že dňa 04. 10. 2001 uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.

31. Najvyšší súd, ako správne konštatoval krajský súd, v zmysle citovanej judikatúry (sp. zn. 2 Sžo 82/2009) zdôraznil, že

„Reštitučné zákony č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z. z. boli prijaté s cieľom zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989. Ich vzťah je vyriešený v ustanovení § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. tak, že zákon č. 503/2003 Z. z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu, t. j. zákona č. 229/1991 Zb.. príp. § 37 - § 39 zákona č. 330/1991 Zb. Ide teda o dva právne

predpisy rovnakej právnej sily, ktoré nemožno posudzovať podľa vzťahu všeobecný – osobitný zákon.

Účelom zákona č. 503/2003 Z. z. bolo umožniť oprávneným osobám, ktoré neuplatnili svoj nárok v lehote do 31. decembra 1992 (podľa zákona č. 229/1991 Zb.), aby tento nárok mohli uplatniť v novej jednoročnej lehote do 31. decembra 2004. Predmetom vydania podľa zákona č. 530/2003 Z. z. sú pozemky, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky alebo boli uplatnené po zákonom stanovenej lehote. V reštitučnom konaní podľa zákona č. 503/2003 Z. z. v nadväznosti na konanie podľa zákona č. 229/1991 Zb. sa zohľadňuje totožnosť predmetu, t.j. nehnuteľnosti, na ktorú je uplatnený reštitučný nárok, nezohľadňuje sa totožnosť subjektu - žiadateľa.

Môže nastať situácia, kedy v konaní podľa zákonov č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z. z. vystupuje tá istá osoba ako žiadateľ o navrátenie vlastníctva, avšak predmet konania (nehnutel'nosť) je iný. Táto skutočnosť – totožnosť subjektu – nepredstavuje prekážku v konaní podľa zákona č. 503/2003 Z. z. (§ 1). Na druhej strane sa však môže vyskytnúť situácia, kedy v konaní podľa zákonov č. 229/1991 Zb. aj č. 503/2003 Z. z. bola predmetom tá istá nehnuteľnosť, na ktorú si uplatňoval reštitučný nárok ten istý alebo iný žiadateľ: pričom podľa zákona č. 229/1991 Zb. bolo vo veci aj právoplatne rozhodnuté. V tomto prípade – totožnosť predmetu konania – ide o prekážku konania podľa zákona č. 503/2003 Z. z. bez ohľadu na to, či ide o rovnakých účastníkov konania alebo nie; inak povedané, právoplatné rozhodnutie o konkrétnej nehnuteľnosti vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. vylučuje konanie, predmetom ktorého je tá istá nehnuteľnosť, podľa zákona č. 503/2003 Z. z. Rovnako nie je rozhodujúce, či správny orgán o žiadosti podľa zákona č. 229/1991 Zb. rozhodol pred alebo po účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z., pretože je potrebné najskôr rozhodnúť o reštitučnej žiadosti podľa zákona č. 229/1991 Zb. a až následne o žiadosti podľa zákona č. 503/2003 Z. z. Tieto konania nemožno spojiť do jedného konania, v ktorom by sa konalo a rozhodovalo o oboch reštitučných nárokoch, pretože to vylučuje znenie § 1 citovaného zákona č. 503/2003 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s názorom krajského súdu. že pre vec je podstatnou skutočnosť, že účastníci konania podľa zákona č. 229/1991 Zb. a podľa zákona č. 503/2003 Z. z. neboli totožní. Práve naopak, podstatnou bola totožnosť predmetu

konania. Aj vzhľadom na ustanovenie § 21 zákona č. 229/1991 Zb., podľa ktorého ak oprávnených osôb je viac a nárok na vydanie veci uplatnia len niektoré z nich, vydá sa im vec celá. Tak tomu bolo aj v prípade navrhovateľa, keď jeho bratovi, prípadne jeho právnym nástupcom, bol vydaný celý spoluvlastnícky podiel po pôvodných vlastníkoch na uplatnených nehnuteľnostiach. Navrhovateľ preto v konaní podľa zákona č. 503/2003 Z. z. už nebol legitimovaný na získanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o ktorých už bolo právoplatne rozhodnuté podľa zákona č. 229/1991 Zb. ani na získanie náhrady za takúto nehnuteľnosť...

Pre vec je však podstatné, či v konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb. bolo rozhodnuté o všetkých nehnuteľnostiach – pozemkoch – zapísaných v PK vložke č. X. v katastrálnom území H. H.“

32. V súvislosti s citovaným rozsudkom však navrhovateľ zdôrazňuje (viď bod č. 8) právne názory vyslovené v inom a to v odlišnom rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo/205/2008 z 23.09.2009, ktorý naopak v obdobnej veci zrušil rozhodnutie obvodného pozemkového úradu.

33. V zmysle judikatúry Ústavného súdu (m.m. uznesenie č. k. IV. ÚS 499/2011-25 z 22. 11. 2011)

„Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené

v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).“

34. Ako už bolo vyššie opísané (najmä body č. 27 a 28 a najmä bod 31), právoplatné rozhodnutie o konkrétnej nehnuteľnosti vydané podľa zák. č. 229/1991 Zb. vylučuje konanie, predmetom ktorého je tá istá nehnuteľnosť, podľa zák. č. 503/2003 Z. z., inak povedané právo požadovať od štátu navrátenie vlastníctva sa podaním žiadosti skonzumuje. Z uvedeného dôvodu odvolacej námietke nemohol Najvyšší súd vyhovieť.

35. Čo sa týka námietky navrhovateľa, že krajský súd neakceptoval jeho reštitučné argumenty rozšírené o vyvlastnenie bez vyplatenia náhrady, poprípade k prevzatíu nehnuteľnosti štátom bez právneho dôvodu, t. j. § 3 ods. 1 písm. m) a o) zák. č. 503/2003 Z. z., Najvyšší súd zdôrazňuje, že vzhľadom na hore uvedené závery ide o neskoro uvedené reštitučné dôvody. Preto sa v tejto časti nemôže v plnom rozsahu pridržiavať právnych názorov krajského súdu.

36. Najvyšší súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľom uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporcu má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 47 Správneho poriadku. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

38. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľky a stanoviska odporcu ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 2 Sžo 82/2009 z 27. januára 2010 ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 499/2011, pri ktorých Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O. s. p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku...»

Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre uvádza, že je orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vychádzajúc z uvedeného, úlohou ústavného súdu je posúdiť, či

najvyšší súd reagoval na ťažiskovú argumentáciu sťažovateľa [REDACTED] spôsobom, ktorý je ústavne udržateľný.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Sťažnosť sťažovateľa je síce odôvodnená, no nie vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ teda nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením v petite označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a napadnutým rozhodnutím, čo svedčí aj v tejto časti o zjavnej neopodstatnenosti jeho sťažnosti.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 47 ods. 2 charty každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z pohľadu ústavného súdu treba považovať za rozhodujúce, že najvyšší súd svoj právny názor primerane odôvodnil, nepostupoval arbitrárne, rešpektoval zmysel a účel uvedených ustanovení zákona č. 503/2003 Z. z. Argumentácia najvyššieho súdu nie je vnútorne rozporná, predstavuje tak jeden z prípustných a ústavne konformných spôsobov právneho posúdenia uvedeného skutkového stavu.

Ústavný súd zastáva názor, že právne závery najvyššieho súdu, že právoplatné rozhodnutie o konkrétnej nehnuteľnosti vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších

predpisov vylučuje konanie, predmetom konania je tá istá nehnuteľnosť podľa zákona č. 503/2003 Z. z., ako bola v konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb., t. j. je prekážkou konania podľa zákona č. 503/2003 Z. z., bez ohľadu na to, či ide o rovnakých účastníkov konania, alebo nie, sú ústavne akceptovateľné a zodpovedajú cieľu reštitučných právnych predpisov – zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorých došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989.

S prihliadnutím aj na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd odkazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej základné právo zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy (čo v celom rozsahu platí, aj pokiaľ ide o právo pokojne užívať svoj majetok zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu) zahŕňa požiadavku minimálnych garancií procesnej povahy ustanovených priamo v označenom článku ústavy, ktorých nedodržanie môže mať za následok porušenie aj tohto základného práva popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), a taktiež zahŕňa požiadavku spravodlivosti súdneho konania (čl. 6 ods. 1 dohovoru) (napr. I. ÚS 23/01, III. ÚS 328/05, IV. ÚS 116/05) a v nadväznosti na uvedené konštatuje, že po odmietnutí sťažnosti v časti týkajúcej sa namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, potom už neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa ■■■■■ podľa čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Navyše ústavný súd odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nepovažoval ani za svojvoľné, ani arbitrárne, a preto nemôže byť v príčinnej súvislosti ani s namietaným porušením čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Dospel preto k záveru, že aj túto časť sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s namietaným porušením práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd uvádza, že z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (III. ÚS 38/05). Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že z povahy a obsahu práva podľa čl. 13 dohovoru vyplýva, že o ich porušení by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by najvyšší súd napadnutým rozhodnutím porušil požiadavky vyplývajúce zo základného práva sťažovateľa zaručeného mu čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. len v spojení s porušením tohto základného práva.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 47 ods. 2 charty ústavný súd poukazuje na čl. 51 ods. 1 charty, podľa ktorého ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

Podľa čl. 52 ods. 7 charty súdy Únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty.

Z citovaných článkov charty vyplýva, že čl. 47 ods. 2 charty je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte (ďalej len „vysvetlivky“), ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod č. 2007/C 303/2, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“).

Podľa vysvetliviek k čl. 51 ods. 1 charty cieľom čl. 51 je určiť rozsah pôsobnosti charty. Čo sa týka členských štátov Európskej únie, z judikatúry Súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že povinnosť rešpektovať základné práva vymedzené v rámci Únie je

pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie (rozsudok z 13. 6. 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925; rozsudok z 18. 12. 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor potvrdil uvedenú judikatúru týmto spôsobom: „*Naviac je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...*“ (rozsudok z 13. 4. 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37). Toto pravidlo ako je obsiahnuté v tejto charte, sa, samozrejme, vzťahuje tiež na ústredné orgány, ako aj na regionálne alebo miestne orgány a na verejnoprávne subjekty, pokiaľ vykonávajú právo Únie.

Postup a rozhodovanie najvyššieho súdu v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu v reštitučnom konaní nemá podľa názoru ústavného súdu žiaden súvis s právom Európskej únie.

Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že postup najvyššieho súdu nemožno testovať podľa čl. 47 ods. 2 charty, čo bolo podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] v tejto časti odmietol v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 29/2011) ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa [REDAKOVANÉ] v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd uvádza, že s poukazom na dôvody, pre ktoré rozhodol o odmietnutí sťažnosti, sa z dôvodu hospodárnosti konania už nezaoberal otázkou odstránenia procesnej prekážky konania spočívajúcej v nedostatku kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľa [REDAKOVANÉ], pretože dôvody, pre ktoré ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti, by neboli odstrániteľné ani prostredníctvom právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016